

KLASY 1-3

SCENARIUSZ ELASTYCZNY

MATERIAŁ DLA NAUCZYCIELA

Nie marnuję. Wybieram odpowiedzialnie.

3. SCENARIUSZ ELASTYCZNY 1-3 (NOWA STRUKTURA)

AUTORKA I OPRACOWANIE MERYTORYCZNE

dr Zuzanna Jastrzębska-Krajewska

Pani Zuzia

Klasy 1–3

Ten scenariusz można wykorzystać podczas jednej dłuższej pracy projektowej albo rozłożyć na kilka dni. Nie zakładamy, że nauczyciel zrealizuje wszystkie aktywności. Ważniejsza od liczby wykonanych zadań jest rozmowa, która pojawia się wokół dziecięcych wyborów.

Ważne dla nauczyciela

Którą podstawę programową realizuje ten materiał?

W roku szkolnym 2026/2027 uczniowie klas 1–3 nie pracują jeszcze według jednej podstawy programowej. Reforma jest wdrażana stopniowo. Od 1 września 2026 roku nowa podstawa programowa obowiązuje uczniów klasy I, natomiast uczniowie klas II i III kontynuują naukę zgodnie z dotychczasową podstawą programową. W kolejnych latach nowa podstawa będzie obejmowała następne roczniki.

Klasa w roku szkolnym 2026/2027	Obowiązująca podstawa	Jak korzystać z materiału
Klasa I	Nowa podstawa programowa z 2026 r.	Materiał realizuje bezpośrednio nowe wymagania dotyczące niemarnowania żywności, odpowiedzialności za środowisko, pochodzenia dóbr konsumpcyjnych, prostych decyzji zakupowych oraz kompetencji przekrojowych.
Klasa II	Dotychczasowa podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej	Materiał realizuje wymagania dotyczące edukacji polonistycznej, matematycznej, społecznej, przyrodniczej i technicznej. Wątki niemarnowania, świadomych zakupów i pochodzenia produktów są dla tych wymagań wartościowym kontekstem i częściowo je rozszerzają.
Klasa III	Dotychczasowa podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej	Tak jak w klasie II. Zadania można realizować na wyższym poziomie samodzielności, argumentowania, obliczeń i pracy projektowej.

Cele zajęć

Po pracy z materiałem uczeń:

1. rozumie, że żywność ma swoją drogę od miejsca produkcji do konsumenta i że za jej powstaniem stoją praca ludzi oraz wykorzystane zasoby;
2. rozpoznaje wybrane produkty pochodzące z Polski i wie, że informacja o pochodzeniu może być jednym z kryteriów świadomego wyboru;
3. planuje proste zakupy, odnosząc je do tego, co już znajduje się w domu i czego rzeczywiście potrzeba;
4. szacuje potrzebną ilość jedzenia i rozumie, że niemarnowanie nie oznacza zjadania ponad własną potrzebę;
5. szuka sposobów wykorzystania jedzenia, które zostało, zanim produkt przestanie nadawać się do spożycia;
6. rozumie, że właściwe przechowywanie, w tym wykorzystanie lodówki lub zamrażarki, może przedłużyć możliwość wykorzystania wielu produktów;
7. korzysta z podstawowych informacji znajdujących się na etykiecie produktu, w tym z informacji o pochodzeniu, dacie i sposobie przechowywania;
8. dostrzega różnicę między produktem o nietypowym wyglądzie a produktem zepsutym i podejmuje decyzje z uwzględnieniem bezpieczeństwa;
9. rozumie podstawową zasadę systemu kaucyjnego i wie, że odpowiedzialny wybór dotyczy również postępowania z opakowaniem po wykorzystaniu produktu;
10. proponuje własne rozwiązania ograniczające marnowanie żywności i potrafi wyjaśnić, dlaczego uważa je za dobre;
11. słucha innych, przedstawia własne zdanie, uzasadnia je i współpracuje podczas rozwiązywania problemów;
12. dostrzega związek między codziennymi wyborami a odpowiedzialnością za środowisko oraz racjonalnym korzystaniem z zasobów.

Jak materiał realizuje nową podstawę programową?

Nowa podstawa edukacji wczesnoszkolnej została pomyślana jako edukacja zintegrowana. Uczeń ma wykorzystywać wiedzę z różnych obszarów w sytuacjach codziennych, rozwiązywać problemy, uzasadniać własny sposób myślenia i współpracować z innymi. Podstawa wskazuje również wprost rozwijanie myślenia krytycznego i kreatywnego, samodzielności, odpowiedzialności za środowisko oraz dbania o siebie.

Ten scenariusz realizuje te założenia bardzo naturalnie, ponieważ nie rozdziela sztucznie edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej. Dziecko słucha słuchowiska, rozmawia, liczy, analizuje informacje, sprawdza pochodzenie produktu, zastanawia się nad zakupem, przechowywaniem i opakowaniem, a następnie proponuje rozwiązanie rzeczywistego problemu.

Edukacja językowa

Nowa podstawa wskazuje, że uczeń analizuje i interpretuje m.in. słuchowisko, uczestniczy w rozmowie grupowej, wyraża własne opinie, zadaje pytania, słucha innych i wykorzystuje język do wspólnego działania.

Realizujemy to przede wszystkim podczas słuchowiska i zadań 1, 3, 7, 9 i 10, kiedy dzieci wypowiadają swoje zdanie, słuchają różnych propozycji i uzasadniają własne wybory.

Edukacja matematyczna

Nowa podstawa podkreśla matematykę osadzoną w codziennych sytuacjach. Dzieci mają rozwiązywać problemy, stosować różne strategie i uzasadniać sposób rozumowania. W wymaganiach znajdują się również obliczenia związane z zakupami, masą, pojemnością i pieniędzmi.

Realizujemy to głównie w zadaniach 4 i 5, kiedy uczniowie szacują ilość jedzenia, rozdzielają produkty, obliczają, ile pozostało, oraz ustalają, ile rzeczywiście trzeba dokupić.

Edukacja społeczna i moduł ekonomiczno-finansowy

Nowa podstawa mówi wprost, że uczeń ma rozumieć podstawowe zależności geograficzno-ekonomiczne, w tym skąd pochodzi żywność, tworzyć listę zakupów oraz podejmować proste decyzje zakupowe.

Ten zakres pojawia się szczególnie w zadaniach 2, 5, 7 i 9. Dziecko poznaje drogę polskiego produktu, sprawdza zapasy przed zakupami, analizuje pochodzenie żywności i zastanawia się, czego rzeczywiście potrzebuje.

Edukacja przyrodnicza i klimatyczno-środowiskowa

W nowej podstawie zapisano wprost odpowiedzialność za środowisko poprzez m.in. niemarnowanie żywności, racjonalne korzystanie z materiałów i zasobów, ograniczanie zachowań konsumpcyjnych oraz proponowanie własnych sposobów oszczędzania zasobów Ziemi.

Realizujemy to w zadaniach 2, 3, 6, 8, 9 i 10, kiedy dzieci dostrzegają zasoby potrzebne do produkcji żywności, rozmawiają o przechowywaniu, oceniają możliwość wykorzystania produktu, poznają system kaucyjny i tworzą własny plan działania.

Kompetencje przekrojowe i sprawczość

Scenariusz szczególnie mocno rozwija rozwiązywanie problemów, myślenie krytyczne i kreatywne, współpracę, dbanie o siebie oraz kierowanie sobą, czyli kompetencje przekrojowe wskazane w nowej podstawie.

Uczeń nie otrzymuje wyłącznie gotowych zasad. Musi zdecydować, porównać możliwości, uzasadnić wybór i sprawdzić jego konsekwencje. Zadanie 10 może dodatkowo stać się małym projektem dotyczącym odpowiedzialnych zakupów, recyklingu lub ograniczania marnowania, co bardzo dobrze odpowiada wskazanym w podstawie doświadczeniom edukacyjnym i projektom dotyczącym ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych zakupów.

1. Posłuchaj i sprawdź, co myślisz

Po słuchowisku zapytaj dzieci:

Kiedy zaczyna się marnowanie jedzenia?

Pozwól im odpowiedzieć po swojemu. Dopiero później wprowadź kilka sytuacji: kupienie kolejnego produktu, mimo że taki sam jest już w domu; nałożenie zbyt dużej porcji; zapomnienie o śniadaniu w plecaku.

Dzieci powinny same zauważyć, że część decyzji prowadzących do marnowania podejmujemy dużo wcześniej, zanim jedzenie znajdzie się przy koszu.

2. Skąd naprawdę przyjechało nasze jedzenie?

Wybierz jeden produkt pochodzący z Polski, najlepiej taki, który można przynieść do klasy. Polskie jabłko, ziemniak, marchew, mleko albo pieczywo będą dobrym punktem wyjścia.

Wspólnie odtwórzcie jego drogę. Dopytuj o ludzi, którzy byli potrzebni, oraz o wodę, energię, przechowywanie i transport.

Następnie pozwól grupom zrobić to samo z innymi polskimi produktami.

Na koniec zapytaj:

Co poza samym jedzeniem tracimy, kiedy produkt zostaje zmarnowany?

3. Czy wygląd mówi nam wszystko?

Pokaż dwa polskie jabłka lub dwie marchewki różniące się wielkością albo kształtem.

Najpierw pozwól dzieciom wybrać. Nie komentuj decyzji.

Dopiero potem zapytaj:

Po czym możemy naprawdę poznać, czy produkt nadaje się do wykorzystania?

Rozmowa powinna prowadzić do rozróżnienia między produktem, który wygląda nietypowo, a produktem zepsutym.

4. Ile naprawdę potrzebujemy?

Przygotuj liczmany przedstawiające ziemniaki, jabłka albo inne produkty. Dzieci rozdzielają je między kilka osób, ale nie otrzymują polecenia wykorzystania wszystkiego.

Zapytaj:

Czy każdy musi dostać tyle samo? Czy wszystko musi od razu znaleźć się na talerzu?

W ten sposób matematyka łączy się z planowaniem porcji i możliwością dokładki.

5. Najpierw sprawdź, potem kup

Pokaż dzieciom planszę lodówki i listę zakupów. Niektóre produkty z listy powinny już znajdować się w domu.

Dzieci ustalają, co naprawdę trzeba kupić.

W klasach 2–3 można dodać ilości i proste obliczenia.

Po zadaniu zapytaj:

Co zmieniło się w naszej liście, kiedy najpierw sprawdziliśmy zapasy?

6. Gdzie to przechowamy?

Przygotuj zdjęcia lub karty kilku polskich produktów, na przykład mleka, sera, jabłek, marchwi, pieczywa oraz ugotowanego posiłku.

Dzieci zastanawiają się, jak można je przechować, żeby nie zepsuły się zbyt szybko. Nie wszystkie odpowiedzi muszą być oczywiste. Warto wykorzystać prawdziwe opakowanie i sprawdzić razem informację producenta.

Wprowadź także zamrażarkę.

Zapytaj:

Co możemy zrobić, kiedy wiemy, że nie zdążymy wykorzystać produktu albo przygotowanego posiłku?

Można wyjaśnić, że zamrażanie wielu produktów pozwala znacznie wydłużyć ich trwałość, ale żywność powinna zostać zamrożona, kiedy jest jeszcze świeża.

7. Etykieta pomaga zdecydować

Przynieś kilka opakowań po produktach wytwarzanych w Polsce.

Dzieci szukają na nich:

- nazwy produktu,
- informacji o pochodzeniu,
- daty,
- sposobu przechowywania.

W klasach 2–3 można dodatkowo pokazać sformułowania „należy spożyć do” i „najlepiej spożyć przed”, ale bez wymagania definicji na pamięć. Najważniejsze jest zauważenie, że daty nie są na opakowaniu przypadkiem i trzeba nauczyć się je odczytywać.

8. Wypiliśmy. I co dalej?

Pokaż opakowanie ze znakiem systemu kaucyjnego.

Najpierw zapytaj dzieci, co rozpoznają i co zrobiłyby z takim opakowaniem.

Następnie pokaż prostą drogę:

kupujemy napój → opróżniamy opakowanie → oddajemy je w punkcie zbiórki → opakowanie jest odbierane i sortowane → materiał trafia do recyklingu.

W przypadku szklanej butelki wielokrotnego użytku można pokazać inną drogę, w której opakowanie po przygotowaniu może zostać wykorzystane ponownie.

Zapytaj:

Dlaczego oddanie opakowania jest częścią odpowiedzialnego zakupu?

9. Polska na naszym stole

Przygotuj cztery miejsca: sad, pole, gospodarstwo, piekarnia/przetwórnia.

Dzieci przyporządkowują polskie produkty do miejsca, od którego zaczyna się ich droga.

Potem porozmawiajcie o tym, dlaczego warto wiedzieć, gdzie powstało jedzenie i kto je wyprodukował.

Nie budujemy podziału „polskie dobre, inne złe”. Pokazujemy dziecku, że kraj pochodzenia jest jedną z informacji, którą może wziąć pod uwagę przy wyborze.

10. Nasz pomysł na odpowiedzialny wybór

Na zakończenie zaprosz dzieci do wybrania jednego problemu, którym chcą się zająć. Może nim być zbyt dużo jedzenia w śniadaniówkach, zapominanie o otwartych produktach, niewłaściwe przechowywanie albo wyrzucanie opakowań, które można zwrócić w systemie kaucyjnym.

Niech klasa wymyśli konkretne rozwiązanie i sprawdzi je przez kilka dni.

To zadanie może również stać się punktem wyjścia do udziału w konkursie „Smakuj zdrowo i lokalnie”, realizowanym w partnerstwie z SGGW. Szczegóły udziału powinny być zgodne z aktualnym regulaminem konkursu.

Pytanie na koniec

Zamiast prosić o wymienienie poznanych zasad, zapytaj:

„Co po tych zajęciach sprawdzisz albo przemyślisz następnym razem, zanim coś kupisz, zjesz albo wyrzucisz?”

01

POSŁUCHAJ I SPRAWDŹ, CO MYŚLISZ

Cele tego zadania

Uczeń słucha słuchowiska ze zrozumieniem i odnosi jego treść do własnych doświadczeń. Formułuje własną opinię, słucha pomysłów innych dzieci i próbuje ją uzasadnić. Zaczyna dostrzegać, że marnowanie żywności często jest konsekwencją decyzji podjętej wcześniej, na przykład podczas zakupów, nakładania porcji albo przechowywania jedzenia.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Zadanie realizuje edukację językową. Nowa podstawa wskazuje wprost, że uczeń analizuje i interpretuje wypowiedzi usłyszane w codziennych sytuacjach i w mediach oraz utwory wielomodalne, w tym słuchowisko. Rozwija również kompetencje przekrojowe, szczególnie krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i współpracę.

Jednocześnie temat prowadzi bezpośrednio do nowego wymagania przyrodniczego dotyczącego niemarnowania żywności jako jednego z przejawów odpowiedzialności za przyrodę.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Zadanie realizuje edukację polonistyczną: uczeń słucha innych, formułuje pytania, wypowiada się w sposób uporządkowany na temat zadania i sytuacji oraz uczestniczy w rozmowie.

Niemarnowanie żywności nie jest w starej podstawie zapisane jako osobne wymaganie. Tutaj stanowi współczesny kontekst dla rozwijania odpowiedzialności, rozwiązywania problemów oraz dbania o środowisko.

Przebieg

Odtwórz lub przeczytaj słuchowisko.

Po jego zakończeniu zapytaj:

Kiedy Waszym zdaniem zaczyna się marnowanie jedzenia?

Nie sprawdzaj, kto zapamiętał najwięcej szczegółów historii. Posłuchaj dziecięcych wyjaśnień. Jeżeli rozmowa szybko się kończy, dodaj sytuacje:

„Kupiliśmy kolejne jabłka, chociaż kilka jest jeszcze w domu”.

„Nałożyliśmy dużo więcej ziemniaków, niż chcemy zjeść”.

„Otworzyliśmy nowy jogurt, mimo że jeden jest już otwarty”.

„Zostawiliśmy śniadanie w plecaku i przypomnieliśmy sobie o nim dopiero następnego dnia”.

Wróć do pytania:

Czy marnowanie zaczyna się dopiero wtedy, kiedy coś wyrzucamy?

02

SKĄD NAPRAWDĘ PRZYJECHAŁO NASZE JEDZENIE?

Cele tego zadania

Uczeń rozumie, że żywność nie zaczyna swojej historii na sklepowej półce. Odtwarza drogę polskiego produktu od miejsca jego powstania do konsumenta. Dostrzega pracę ludzi oraz rolę wody, energii, przechowywania i transportu. Zaczyna rozumieć, że marnując produkt, tracimy również część zasobów wykorzystanych do jego wytworzenia.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Tutaj mamy bardzo mocne, bezpośrednie odniesienie. Uczeń ma rozumieć podstawowe zależności geograficzno-ekonomiczne, w tym skąd pochodzą żywność i inne dobra konsumpcyjne.

Zadanie realizuje również edukację przyrodniczą przez rozumienie znaczenia zasobów oraz odpowiedzialne gospodarowanie nimi.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Dotychczasowa podstawa nie zawiera równie bezpośredniego zapisu „uczeń wie, skąd pochodzi żywność”. Zadanie realizuje jednak wymagania związane z poznawaniem środowiska przyrodniczego, rozumieniem zależności między jego składnikami, poznawaniem działalności człowieka i zawodów oraz samodzielnym eksplorowaniem świata.

Przebieg

Przynieś do klasy polskie jabłko. Jeżeli możesz, wybierz takie, którego kraj pochodzenia można potwierdzić na opakowaniu lub oznaczeniu.

Zapytaj:

Skąd wzięło się to jabłko?

Jeżeli dzieci odpowiedzą „ze sklepu”, dopytaj:

A gdzie było wcześniej?

Wspólnie odtwórzcie drogę:

sad → zbiór → sortowanie i przechowywanie → transport → sklep → dom → stół

Potem zapytaj:

Kto był potrzebny, żeby jabłko znalazło się tutaj?

Czego poza pracą ludzi potrzebowano?

Dopiero na końcu postaw pytanie:

Co właściwie marnujemy, kiedy takie jabłko trafia do kosza?

Możesz rozszerzyć aktywność na inne produkty wytwarzane w Polsce: ziemniaki, marchew, buraki, mleko, ser, mąkę lub pieczywo.

03

CZY WYGLĄD MÓWI NAM WSZYSTKO?

Cele tego zadania

Uczeń porównuje produkty i próbuje określić, na jakiej podstawie podejmuje decyzję. Rozumie, że nietypowy kształt albo wielkość owocu czy warzywa nie przesądzają o jego jakości. Uczy się jednocześnie, że niemarnowanie nie oznacza wykorzystywania produktów zepsutych lub potencjalnie niebezpiecznych.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Zadanie realizuje wymaganie dotyczące niemarnowania żywności oraz kompetencje krytycznego myślenia: uczeń zbiera informacje, ocenia je i wyciąga wnioski zamiast podejmować decyzję wyłącznie na podstawie pierwszego wrażenia.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

W starej podstawie nie występuje bezpośrednio temat „nieidealnej” żywności. Zadanie realizuje natomiast edukację przyrodniczą przez obserwowanie, porównywanie i wyjaśnianie zależności oraz wspiera samodzielne rozwiązywanie problemów.

Przebieg

Pokaż dzieciom dwa polskie jabłka albo dwie marchewki. Niech różnią się wielkością lub kształtem, ale oba produkty powinny nadawać się do wykorzystania.

Zapytaj:

Który produkt wybralibyście w sklepie?

Policzcie głosy. Następnie dopytaj:

Dlaczego właśnie ten?

Dopiero teraz przejdź do pytania:

Czy sam wygląd wystarczy, żeby zdecydować, że produktu nie chcemy?

Warto wspólnie ustalić, że czym innym jest nierówna marchew albo mniejsze jabłko, a czym innym produkt ze śladami zepsucia.

04

ILE NAPRAWDĘ POTRZEBUJEMY?

Cele tego zadania

Uczeń szacuje potrzebną ilość, liczy, rozdziela zbiór i porównuje różne rozwiązania. Rozumie, że odpowiedzialne gospodarowanie jedzeniem nie oznacza konieczności zjadania wszystkiego z talerza. Dostrzega możliwość nałożenia mniejszej porcji i późniejszej dokładki.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Nowa podstawa wskazuje, że uczeń rozwiązuje zadania tekstowe, tworzy własne strategie, wyjaśnia sposób rozwiązania oraz wykorzystuje umiejętności matematyczne w codziennych sytuacjach.

Zadanie wspiera także kierowanie sobą i dbanie o siebie, ponieważ dziecko odnosi ilość jedzenia do własnej potrzeby.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Stara podstawa bardzo dobrze wspiera tę aktywność. Uczeń analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe, dostrzega problem matematyczny i tworzy własną strategię jego rozwiązania.

Przebieg

Przygotuj 20 papierowych ziemniaków, liczmanów albo innych przedmiotów.

Powiedz:

Przy stole siedzą cztery osoby. Na obiad mamy 20 ziemniaków. Ile można na początek nałożyć każdej osobie?

Nie dodawaj informacji, że wszystkie ziemniaki muszą zostać rozdzielone.

Pozwól dzieciom zaproponować różne rozwiązania.

Zapytaj:

Czy wszystko musi od razu znaleźć się na talerzach?

Co możemy zrobić z jedzeniem, którego teraz nie potrzebujemy?

05

NAJPIERW SPRAWDŹ, POTEM KUP

Cele tego zadania

Uczeń sprawdza posiadane zapasy przed planowaniem zakupów. Porównuje ilości i określa, czego rzeczywiście brakuje. Rozumie, że planowanie zakupów może ograniczyć kupowanie nadmiaru żywności.

Klasa I – nowa podstawa programowa

To kolejne bardzo mocne bezpośrednie odniesienie. Nowa podstawa mówi, że uczeń tworzy listę zakupów, odróżnia potrzeby od zachcianek i przygotowuje się do podejmowania prostych decyzji zakupowych.

Jednocześnie wykorzystuje matematykę w sytuacjach zakupowych.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Tworzenie listy zakupów nie zostało w starej podstawie zapisane wprost. Zadanie realizuje jednak matematykę w sytuacji praktycznej: uczeń analizuje problem, dodaje, odejmuje, porównuje ilości i tworzy strategię rozwiązania.

Przebieg

Pokaż dzieciom planszę lodówki lub narysuj jej zawartość.

W domu są:

3 jogurty,
prawie pełne mleko,
4 polskie jabłka,
ser,
1 marchewka.

Na liście zakupów ktoś zapisał:

jogurty, mleko, jabłka, chleb, marchew.

Zapytaj:

Czy tę listę zostawiamy bez zmian?

Dzieci w parach przygotowują nową wersję.

W klasach II–III możesz dodać konkretne ilości potrzebnych produktów i poprosić o obliczenie, ile trzeba dokupić.

06

GDZIE TO PRZECHOWAMY?

Cele tego zadania

Uczeń rozumie, że sposób przechowywania wpływa na możliwość późniejszego wykorzystania żywności. Korzysta z informacji na opakowaniu i zastanawia się, kiedy pomocne mogą być lodówka, zamrażarka lub odpowiedni pojemnik. Dostrzega, że zapobieganie marnowaniu zaczyna się wtedy, kiedy produkt jest jeszcze dobry.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Nowa podstawa nie wymaga od ucznia zapamiętania tabel przechowywania produktów. Zadanie realizuje jednak wprost wymaganie dotyczące niemarnowania żywności oraz rozważnego korzystania z zasobów.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

W starej podstawie nie ma osobnego wymagania o przechowywaniu żywności. Zadanie łączy jednak edukację przyrodniczą i techniczną. Uczeń ma wyjaśniać działanie i funkcję urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym oraz bezpiecznie z nich korzystać.

Przebieg

Przygotuj zdjęcia lub prawdziwe opakowania kilku produktów, na przykład polskiego mleka, sera, jabłek, pieczywa i ugotowanego posiłku.

Zapytaj:

Jak możemy je przechować, żeby dać sobie więcej czasu na ich wykorzystanie?

Jeżeli dzieci nie są pewne, zajrzyjcie razem na opakowanie.

Potem wprowadź zamrażarkę.

Co możemy zrobić, jeżeli już dzisiaj wiemy, że nie wykorzystamy całej porcji?

Wyjaśnij, że wiele produktów i przygotowanych potraw można zamrozić, jeśli są jeszcze świeże i nadają się do tego sposobu przechowywania.

Nie twórz jednej uniwersalnej zasady dla wszystkich produktów. Zachęcaj do sprawdzania informacji dotyczących konkretnej żywności.

07

ETYKIETA POMAGA ZDECYDOWAĆ

Cele tego zadania

Uczeń wyszukuje informacje znajdujące się na opakowaniu. Zwraca uwagę na nazwę produktu, kraj pochodzenia, datę oraz informacje o przechowywaniu. Zaczyna rozumieć, że etykieta może pomóc w podjęciu odpowiedzialnej decyzji.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Zadanie rozwija kompetencje językowe przez analizowanie i wykorzystywanie informacji oraz wspiera podejmowanie prostych decyzji zakupowych. Bezpośrednio łączy się również z wymaganiem dotyczącym rozumienia, skąd pochodzi żywność.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Czytanie etykiety produktu spożywczego nie jest w starej podstawie osobnym wymaganiem. Zadanie realizuje jednak edukację polonistyczną przez wyszukiwanie i wykorzystywanie informacji z tekstu użytkowego oraz edukację przyrodniczą przez stosowanie zdobytej wiedzy w sytuacji życiowej.

Przebieg

Przynieś kilka opakowań produktów wytwarzanych w Polsce.

Poproś dzieci, aby znalazły:

nazwę produktu, kraj pochodzenia, datę i sposób przechowywania.

Zapytaj:

Która z tych informacji może nam pomóc dobrze wykorzystać produkt?

W klasach II–III możesz pokazać dwa sformułowania:

„należy spożyć do”

oraz

„najlepiej spożyć przed”.

Nie oczekuj definicji wyuczonej na pamięć. W tym wieku najważniejsze jest zauważenie, że te komunikaty różnią się i że informacje na opakowaniu trzeba czytać przed podjęciem decyzji.

08

WYPILIŚMY. I CO DALEJ?

Cele tego zadania

Uczeń rozpoznaje opakowanie objęte systemem kaucyjnym i wie, że można je zwrócić. Rozumie, że odpowiedzialny zakup obejmuje również sposób postępowania z opakowaniem po wykorzystaniu produktu. Dostrzega sens odzyskiwania materiałów i recyklingu.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Nowa podstawa wskazuje segregowanie odpadów, racjonalne korzystanie z materiałów oraz ograniczanie negatywnego wpływu na przyrodę. W doświadczeniach edukacyjnych wskazuje również projekty dotyczące recyklingu i odpowiedzialnych zakupów.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

Tutaj również mamy bezpośrednią podstawę. Uczeń segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania.

System kaucyjny nie pojawia się w starej podstawie z nazwy, ponieważ jest rozwiązaniem późniejszym, ale stanowi bardzo dobry aktualny przykład realizacji tego wymagania.

Przebieg

Pokaż dzieciom butelkę PET albo puszkę z prawidłowym oznaczeniem systemu kaucyjnego.

Zapytaj:

Co możemy zrobić z tym opakowaniem, kiedy napój już wypijemy?

Wspólnie ułóżcie drogę:

kupuję → wypijam → zwracam opakowanie → opakowanie zostaje zebrane i posortowane → materiał trafia do recyklingu

Jeżeli pracujesz z butelką szklaną wielokrotnego użytku, możesz pokazać również możliwość ponownego wykorzystania samego opakowania.

Na końcu zapytaj:

Dlaczego sposób, w jaki kończymy korzystanie z produktu, też jest częścią odpowiedzialnego wyboru?

09

POLSKA NA NASZYM STOLE

Cele tego zadania

Uczeń rozpoznaje przykłady żywności wytwarzanej w Polsce. Łączy produkt z miejscem jego pochodzenia lub produkcji. Rozumie, że informacja o kraju pochodzenia jest jedną z informacji, które może brać pod uwagę przy zakupie. Dostrzega pracę polskich rolników i producentów.

Klasa I – nowa podstawa programowa

Nowa podstawa mówi bezpośrednio o rozumieniu, skąd pochodzą żywność i inne dobra konsumpcyjne.

Aktywność wspiera również moduł ekonomiczno-finansowy przez przygotowanie dziecka do świadomych decyzji zakupowych.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

W starej podstawie nie ma odpowiednika tego zapisu w tak bezpośredniej formie. Zadanie realizuje jednak poznawanie najbliższego środowiska, Polski, działalności człowieka, pracy ludzi oraz zależności występujących w środowisku przyrodniczym i społecznym.

Przebieg

Przygotuj cztery miejsca:

SAD, POLE, GOSPODARSTWO, PIEKARNIA / PRZETWÓRNIA.

Dzieci dopasowują do nich produkty, na przykład:

polskie jabłko, gruszkę, ziemniaka, marchew, buraka, mleko, ser i pieczywo.

Potem wybierzcie dwa produkty i zapytaj:

Skąd możemy wiedzieć, że ten produkt pochodzi z Polski?

Gdzie możemy to sprawdzić?

Warto podkreślić, że nie tworzymy prostego podziału „polskie dobre, zagraniczne złe”. Uczymy dziecko zauważać pochodzenie jako jedno z kryteriów odpowiedzialnego wyboru.

10

NASZ POMYSŁ NA ODPOWIEDZIALNY WYBÓR

Cele tego zadania

Uczeń rozpoznaje rzeczywisty problem związany z żywnością lub opakowaniami, proponuje rozwiązanie i współpracuje z innymi przy jego realizacji. Sprawdza, czy pomysł przynosi oczekiwany efekt. Rozwija poczucie sprawczości i odpowiedzialności za własne działania.

Klasa I – nowa podstawa programowa

To zadanie bardzo mocno realizuje ideę nowej podstawy. Rozwija rozwiązywanie problemów, krytyczne i kreatywne myślenie, współpracę i sprawczość. Nowa podstawa przewiduje również projekty dotyczące ochrony środowiska, oszczędzania zasobów, recyklingu oraz odpowiedzialnych zakupów.

Klasy II–III – dotychczasowa podstawa programowa

W starej podstawie również znajdziemy mocne uzasadnienie dla takiej pracy. Edukacja wczesnoszkolna ma tworzyć sytuacje umożliwiające dziecku eksperymentowanie, zdobywanie doświadczeń, samodzielne rozwiązywanie problemów i wykorzystywanie poznanych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych.

Przebieg

Porozmawiajcie o tym, co rzeczywiście dzieje się w Waszej klasie lub szkole.

Może zauważyliście, że po drugim śniadaniu zostaje dużo jedzenia? Może dzieci często zapominają o produktach przyniesionych z domu? Może nikt nie zwraca uwagi na oznaczenia systemu kaucyjnego?

Wybierzcie jeden problem.

Nie podawaj od razu rozwiązania. Zapytaj:

Co możemy zrobić jako klasa?

Po czym poznamy, że nasz pomysł działa?

Ustalcie jedno działanie i sprawdźcie je przez kilka dni.

Ta aktywność może być również punktem wyjścia do zadania konkursowego w ramach konkursu „Smakuj zdrowo i lokalnie” realizowanego w partnerstwie z SGGW. Informację o warunkach udziału należy uzupełnić dokładnie według regulaminu konkursu.

Zakończenie scenariusza

Na końcu nie pytaj dzieci, ile zasad zapamiętały.

Zapytaj:

Co po tych zajęciach sprawdzisz albo przemyślisz następnym razem, zanim coś kupisz, zjesz, schowasz albo wyrzucisz?

Dzieci mogą odpowiedzieć na głos, zapisać jedno zdanie albo narysować swoją odpowiedź.

To dobre miejsce, żeby jeszcze raz wrócić do pełnego hasła kampanii:

Dobry smak zaczyna się w Polsce. Nie marnuję, wybieram odpowiedzialnie.

PATRNERZY KAMPANII

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefana Krajewskiego

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

IJHARS

WOJEWODA MAZOWIECKI
Mariusz Frankowski

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Politechnika Warszawska

Instytut Nauk
o Żywieniu Człowieka

Banki Żywności

SEMPER
FIDELIS
POLSKA IZBA
PRODUKTU
REGIONALNEGO
I LOKALNEGO

norstat

PANEL

FUNDACJA
WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI
EDYTY GRUSZCZYK-KOLCZYŃSKIEJ